

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการสอนวิชาศิลปศึกษา ของ ครูศิลปะ ในโรงเรียนโสตศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านวัตถุประสงค์ การสอน เนื้อหาการ สอน วิธีการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยผู้ วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ คือ

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดกลุ่มประชากร
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
 - 3.1 เครื่องมือในการวิจัย
 - 3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ

การกำหนดกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูศิลปศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น (ม. 1 – ม.3) ในโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา จำนวน 16 คน ที่ทำ การสอนในโรงเรียนต่อไปนี้

1. โรงเรียนเศรษฐเสถียร
2. โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ

3. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี
4. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา
6. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก
7. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น
8. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
9. โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร เชียงใหม่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับ สภาพและปัญหาของการสอนศิลปศึกษาในด้านต่างๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

ระดับของการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด / มีปัญหามากที่สุด

ระดับของการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก / มีปัญหามาก

ระดับของการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง / มีปัญหปานกลาง

ระดับของการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย / มีปัญหาน้อย

ระดับของการปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด / มีปัญหาน้อยที่สุด

ตามลำดับจำนวน 79 ข้อ โดยแยกเป็น

1. วัตถุประสงค์การสอน	จำนวน	6 ข้อ
2. เนื้อหาการสอน	จำนวน	8 ข้อ
3. วิธีการสอน	จำนวน	27 ข้อ
4. สื่อการสอน	จำนวน	19 ข้อ
5. การวัดและประเมินผล	จำนวน	19 ข้อ

แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะของการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชา ศิลปศึกษา ในโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มาจากการสังเคราะห์ คัดเลือก จากเครื่องมือชุดที่ 1 ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 โดยลักษณะคำถามที่ใช้ ผู้วิจัยได้ยึดเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นคำถามปลายเปิด
2. เป็นคำถามที่ไม่เป็นการกระตุ้น ถามนำ หรือเสนอแนะให้ผู้ตอบ ตอบในแนวทางที่วางไว้
3. เป็นคำถามที่ไม่ทำให้ผู้ตอบเกิดความรู้สึกไม่อยากตอบ
4. เป็นคำถามที่เน้นในเรื่องความคิดเห็น หรือเหตุผล
5. ไม่ถามคำถามที่เป็นความรู้ทางวิชาการมากเกินไป ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
6. ใช้คำถามที่มีลักษณะกระตุ้นให้ผู้สัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็น (เบญจา ยอดคำเนิน-แอ็ดติงค์ และคณะ, 2533) และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ในแง่ของความเหมาะสม และความครอบคลุม ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอน วิชาศิลปศึกษาด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (แสดงในภาคผนวก ข) ช่วยพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามในด้านความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะตรวจสอบแบบสอบถามว่า ควรมีคุณสมบัติในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนี้

1.1 เป็นผู้ชำนาญการทางด้านศิลปศึกษา มีประสบการณ์ในการสอน การบรรยาย การอบรมสัมมนาทางศิลปศึกษา แก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทั่วไป

1.2 เป็นครู อาจารย์ ผู้มีประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนโสตศึกษา เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 15 ปี และมีผลจากการปฏิบัติงานสอน เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลและหน่วยงานทางการศึกษาพิเศษ

1.3 เป็นครู อาจารย์ ผู้มีประสบการณ์ในการสอนศิลปศึกษา ในโรงเรียนโสตศึกษา เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 15 ปี

2. นำแบบสอบถามไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงใหม่ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน (แสดงในภาคผนวก ค) นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนโสตศึกษาทั้ง 9 แห่ง ถึงครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ที่เป็นกลุ่มประชากรโดยส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 16 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น จากนั้นจึงทำการนัดหมายกลุ่มประชากร เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมกับนัดวันที่จะทำการสัมภาษณ์ ซึ่งอยู่ระหว่างเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ 2542

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ของคำตอบคิดเป็นร้อยละโดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต, 2528) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาแจกแจงความถี่ แล้วกำหนดคะแนนตามระดับการปฏิบัติ ดังนี้

การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด	เทียบกับคะแนน	5
การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก	เทียบกับคะแนน	4

การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง เทียบเท่ากับคะแนน 3
 การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย เทียบเท่ากับคะแนน 2
 การปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด เทียบเท่ากับคะแนน 1
 นำคะแนนที่ได้มาพร้อมหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้ว นำมาเทียบอันดับ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50 – 5.00	ตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	ตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	ตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	ตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	ตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติน้อยที่สุด

มีปัญหามากที่สุด	เทียบเท่ากับคะแนน 5
มีปัญหามาก	เทียบเท่ากับคะแนน 4
มีปัญหাপานกลาง	เทียบเท่ากับคะแนน 3
มีปัญหาน้อย	เทียบเท่ากับคะแนน 2
มีปัญหาน้อยที่สุด	เทียบเท่ากับคะแนน 1

นำคะแนนที่ได้มาเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบอันดับ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีปัญหามากที่สุด
3.50 – 4.49	มีปัญหามาก
2.50 – 3.49	มีปัญหাপานกลาง
1.50 – 2.49	มีปัญหาน้อย
1.00 – 1.49	มีปัญหาน้อยที่สุด

นำผลที่ได้ของตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

แบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

ค่าร้อยละ ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2528)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ย

fx หมายถึง ผลรวมของคะแนน N จำนวน

N หมายถึง จำนวนประชากร

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2528)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum Fx^2$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวกำลังสองทั้ง N จำนวน

$\sum fx$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

N หมายถึง จำนวนประชากร

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไมโครซอฟท์เอกเซล